

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Julius 30.

Vasárnap.

XXIV. évfolyam 61. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petit sorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyíltér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyílt erek díja előre fizetendő.

A paritás és a koalíció felirati programja.

Többször kifejeztük már, hogy abban az alkotmányjogi és nemzeti harcban, mely a magyar nemzet és az uralkodó közt folyik, minden magyar embernek együtt kell küzdenie, a magyar nemzettel s együtt munkálni azon, hogy az egységes nemzeti akarat győzze meg a királyt és vegye rá a koalíció felirati programjának elfogadására.

A koalíció felirati programja, a mely a képviselőház által május 11-én elfogadott és május 12-én aláírt feliratban foglaltatik, a következő:

„Mindnyájan akarják a parlamenti reformot és ennek keretében a választói jog kiterjesztését a választókerületnek a nemzet érdekeihez mért megfelelő beosztásával, mindnyájan kívánják a kormányzat pártatlan gyakorlása, a tisztviselők jogi helyzete, általában a jogrend és a közszabadság biztosításának a nép széles rétegeinek érdekében foganatosítandó adóügyi, közgazdasági és szociálpolitikai reformokat.

A többséget nyert pártok megegyeznek azon törekvésben is, hogy a gazdasági önállóságot a külön vámterülettel és az önálló hitelrendszerrel együtt kellő előfeltételek mellett tényleg életbeléptessék.

E pártok egyetértének abban is, hogy a magyar hadseregnek — mely az egész

hadsereg kiegészítő részét képezi — nemzeti jellege nyelvben és jelvényekben ki-domboríttassék.

Nincs kétség abban, hogy bizonyos bölcesség nyilvánul meg a koalíció feliratainak, illetőleg ezen programjának illetően nagy általánosságban tartott fogalmazásában, mert e fogalmazásnak célja nyitva tartani az utat az alkudozás lehetőségére. Másrészt azonban az is bizonyos, hogy különösen az utolsó pont, mely szerint a hadsereg nemzeti jellegének nyelvben és jelvényekben való kidomborítását kívánja, nem foglalja magában még a teljes paritást, a mely bennünket az 1867. évi XII. t.-c. alapján megillet.

Megkísértjük onnélfogva itt kifejteti azt, hogy nézetünk szerint miben állana az a paritás, a melyet a nevezett törvény-cikk alapján követelhetnénk.

Ebből a paritásból folynak nézetünk szerint mindenesetre a következő dolgok: hogy a közös miniszteriumok közül az egyiket Bécsből Budapestre helyezték át és mindegyik közös miniszteriumban magyar államtitkárt alkalmazzanak; hogy Magyarországon diplomácia és konzuli akadémiát létesítsenek, a mely a diplomata és konzuli pályára ifjainkat kellő módon kiképezze és így a magyar ifjak előtt is nyitva álljon ez a pálya; hogy a közös konzulátusoknál osztrák és magyar állam-

polgárok egyenlő számban alkalmaztassanak és a közös belügyi missziók és hivatalos konzulátusok irodai személyzet tekintetében a paritásnak megfelelőleg rendeztessenek be; hogy a közös konzulátusok és diplomáciai missziók ezentul a magyar címert és a magyar zászlót is használják és pedig olyképpen, hogy e tekintetben az osztrák címer és lobogónak semminemű előnye ne legyen; hogy a nagykövetségeknél, ahol a főnök osztrák, a rangban utána következő tisztviselő okvetetlenül magyar legyen; hogy a közös hadsereg magyar újoncai tegyenek esküt a magyar alkotmányra is; hogy a közös hadseregben a címer- és a zászlókérdést oldják meg a magyar közjognak megfelelően, tehát semmiesetre sem úgy, hogy valami új közös címert és zászlót alkalmazzanak; hogy a közös hadsereg magyarországi részénél a nyelv teljesen magyar legyen, tehát a vezényleti nyelv is; hogy a közös hadsereg magyarországi részében tisztükül csak magyarul tudó magyar honpolgárok alkalmaztassanak; hogy a magyar bajokon kizárólag magyar nemzeti lobogókat alkalmazzanak.

Végül ideje volna, hogy a Gotterhaltet törüljék el a honvédségnél s egyáltalában ne használják azt. A közös hadsereg magyar csapatai is teljesen nélkülözhetik; akkor pedig, ha polgári, vagy egyházi,

TÁRGA.

Utravaló.*)

Irt: Balázs József.

Honszerelmem, dalba öntve, szállj el,
Járd be e szép, e kies hazát,
Minden szívben ébressz rokonérzést,
Azok mélyét lángod hassa át!
Hova eljutsz' minden honi tájon,
Hangod, tüzed, testvérré találjon!
Megnehezült az idő felettünk,
Vár reánk nagy, hosszú küzdelem;
Ki nyújt erőt, oly sok ellenség közt,
Hogyha velünk nem leszesz te sem?
Fenn lobogjon tiszta, égi lángod,
E hon földén szülj egy új világot!
Szólj enyelgve, hol otthonra lelsz te,
Hol látod, hogy nem vagy idegen,
A kunyhókban s fűn, a palotákban,
Nyerj diadalt minden szíveken!
Szent nyomokban új remény fakadjon,
Hogy felvirul a nemzet s magyar hon!
És ha látod, magyarok közt vannak,
Kik ápolva önző érdeket,
Ajkaikon szuró guny mosolygva,

Ajtót, utat mutatnak neked:
Légy te akkor bosszus ég haragja,
Ébressz őket büszke öntudatra!

E hazában, annak drága földén,
Kik, előttünk, hont alkottak itt,
Elenyésztek, nem tudták kiállni
Az időnek nagy viharait —
S mi itt élünk, több, mint ezer éve,
Küzdeve, fogyva, de megtörve mégse!

Az a sok harc, mit eddig átvitünk.
Mutatja, hogy erőnk, élni van,
El nem veszünk jogaink csatáján,
Ha egy leszünk, mi, mindannyian.
Honszerelmem, te légy a vezérünk,
Hogy a honért összeforvra éljünk!

Nem lehet, nem, hogy egyakarattal,
Ne kövesse küzdeelmünk babér,
Múlt időnek fénye, dicsősége,
Ha kitartunk reánk, visszatér.
Nagy s szabad lesz a magyar hazája
S ragyogni fog messze koronája!

Honszerelmem, dalba öntve, szállj hát,
Járd be e szép, e kies hazát,
Minden szívben ébressz rokonérzést,
Azok mélyét lángod hassa át!
Hova eljutsz, minden honi tájon,
Hangod, tüzed, testvérré találjon...

Cseléd — mizériák.

Hónap elején, hónap utóján szinte félve szólnak a feleséghez. Marad-e a cseléd, van-e már cseléd, milyen szobalányt fogadtunk a házba? És remegve várjuk az újjövevényt, akivel nem pusztán szerződést kötöttünk, hanem a kívül családias jellegű viszonyt kell fenntartanunk, aki ideig-óráig családtagunk lesz.

A legtöbb cseléd érzi is, hogy jó fontos pozíciót foglal el, akire szükségünk van, mert ha náluk nélkül élhetnénk, bizony nem fogadtuk volna magunkhoz. Ebből indulnak ki és a vissza feleselésnek oly goromba skáláit játszik el előttünk, hogy ma nem is a dologtalanság a legkiemelkedőbb rossz tulajdonságuk, mint ama fogylmezatlenség, melyet a törvény is tür, több mint tíz év óta nem tudja a cseléditörvény revízióját megteremteni.

A justícia és a szociálpolitika ne ignorálja azt, hogy a bajok gyökere, a cselédek fogylmezése tekintetében főnforgó hiányokban keresendő. A cselédség az egyenlőség elvében nem tud különbséget tenni munkaadó és megfizetett szolgá között.

A cselédek s a gazda közötti életviszonyt a családi érdekek megóvására irányuló cél szempontjából kell szabályozni, ami tulajdonképpen a kérdés lényegét kepezi.

Házirend szempontjából a házifogylmeznek kell őket alávetni, amit azonban nem írott szakaszok, hanem a család tekintélyének a hatóságokról — a gyakorlatban való megvalósításukra kell alapítani.

*) Mutatóul szerzőnk „Honszerelmem” című sájtó alatt levő verses költeméből. Előfizethetni szerzőnél, Besztercén, fűzve 3 kor. díszes kötésben 5 korona.

vagy valamely magyar nemzeti ünnepélyen vesznek részt, — mindenesetre cseréljék fel a „Szózat“-tal vagy a „Hymnus“-szal, amelyet a honvédség is helyesen lehetnemagáévá.

Mindezek a követelmények megilletnek bennünket a paritás alapján és ezek nélkül maga a vezényleti nyelv egyáltalában nem elégséges. Ellenkezőleg, ha mindezekből a követelményekből kizárólag és egyedül csak a magyar kommandót nem lehetne most azonnal elérnünk várakozhatnánk arra még egy ideig többi követelményeink megvalósulása fejében.

Magyar vezényszó próbaképpen. Nagyváradról írják, hogy a városban állomásozó 37. gyalogezred egyik századát pénteken honvéd altisztek vezényelték ki a gyakorlóterre s ott próbaképpen magyar vezényszó mellett gyakoroltatták a legönységet. Ez nagyon jó volna, ha igaz volna.

Aszociáldemokráta belügyminiszternél. A belügyminiszter a szociáldemokraták küldöttségét fogadta. Beszédében kijelentette a miniszter, hogy az általános választási jog iránti kérésük jogosult és azt pártolja, mert helyzetük ez által javulna és az áldatlan államjogi harcok megszűnének a parlamentben. Mint pártunkivül álló kabinet tagja, nem vállalhatja meg reményeiket, de velük tart.

A válság.

Pártalakulási hírek.

Politikai körökben élénk érdeklődéssel tárgyalják a várható pártalakulások esélyeit.

Koalíciós körökben az a kombináció tartja magát, hogy gróf Tisza István teljesen visszavonul a politikai szerepléstől, a szabadelvű párt tagjai pedig a 67-es alap megmentése céljából részint az újpárt-hoz fognak csatlakozni.

Hir szerint, Bánffy Dezső báró a napokban számos szabadelvű párti képviselővel folytatott tárgyalásokat. A tervbe vett tökéletes látogatása is állítólag ezzel áll összefüggésben.

Megsemmisített törvényhatósági határozatok.

Kristóffy belügyminiszter újabbán Pécs sz. kir. város és Veszprém vármegye törvényhatóságainak a passzív reziszenziát kimondó határozatát megsemmisítette.

Az 1876. évi XIII. t.-e. ez elvek alapján készült, de a kecske és a káposzta példabeszédjét honosította meg: a melynek a gyakorlati élet nem vette semmi hasznát.

Azóta is láttuk, hogy nem a hivatásszerű kötelességeket, hanem az egyéni jogokat tarták előtérbe már pedig lehetetlen az egyéni jogoknak alárendelni minden kötelességet.

Kell, hogy az a hatóság tudjon törvényileg hatni a családra. Viszont kell, hogy minden munkaadó emberi bánásmódban részesítse a családját, azt embernek tekintse: aki azért, hogy szolgál munkát végez, lehet becsületes személy. Sőt, ha munkáját megelégedésre végezi tiszteletet is érdemel, mert a munka ép oly tisztességes hivatást teljesítő nagy ur kezén, mint a szolgálóleányén, aki tányért mos, vagy kukoricát kapál. Munka és munka között ne disztinváljunk, minden munka tisztességes, ha azt becsülettel, közmegelégedéssel végezzük el.

A családek iránti bánásmód nem könyvek, studiuma. A műveltség egyik fokmérője. Mert aki „a cipőjét se törli bele“ az éppen úgy nem tud a családdal bánni, mint aki megengedi, hogy a család kénye-kedve szerint, tehessen amit akar. Mihelyt a család fegyvermezését törvény fogja szabályozni, megfog szűnni a bérharc, a családok aránytalan fizetése is.

Ha az a család egyik helységben ugyan azt a munkát 10–15 koronáért eltudja végezni, miért nem tudja elvégezni másutt is annyiért, miért kér itt 10 koronát, másutt 30-at? Az nem sok, hogy egyik város drágább, mint a másik. Drága városban ő éppen úgy kap házigazdájától élelmezést, mint ahol olcsóság van. Más szükségleteit pedig éppen úgy beszerezheti Budapesten, Kolozsvárt, vagy akár vá-

A passzív ellentállás szervezése.

A szövetség ellenzék vezérő-bizottsága által az egységes nemzeti ellenállás szervezésére kiküldött bizottság július 27-én délután 5 órakor Gullner Gyula elnökelel alatti ülést tartott. Az ülésen beterjesztették az összes jelentéseket, aztán elhatározták, hogy legközelebről, hétfőn délután meg fogják szervezni a szövetség ellenzék vezérő-bizottsága elé terjesztendő határozati javaslatot, a nemzeti ellenállásra vonatkozóan.

A póttartalékok ok behívása.

A póttartalékokok behívására vonatkozóan országsszerű elterjedt tegnap az a hír, hogy a póttartalékokokat tényleges katonai szolgálatra hívják be s a behívókat posta útján, a hatóságok megkerülésével fogják kézbesíteni a póttartalékosoknak.

Beniczky Lajos Pest vármegye alispánja ma kijelentette, hogy ez a hír ilyen formában nem felkelhet meg a valóságnak, mert a póttartalékosoknak csupán fegyvergyakorlatra szóló behívójáról van szó. Az ezekre szóló behívókat pedig maguk a hatóságok is kikézik, csak ha a póttartalékosok tényleges szolgálatra való behívásáról lenne szó, akkor találnák senki sem magukkal a katonai hatóságok a törvényhatósági tisztviselőikkel.

Egy nemet ujság rólunk.

Budapest, július 27.

A Berliner Tageblatt mai száma vezéreikében foglalkozik a magyar politikai válság ügyével. Azt mondja a cikk, hogy az alkotmány energikus védelmezése legszebb erényei közé tartozik a parlament többségének, a melyért a legméltóbb elismerés illeti meg.

Az alkotmány szigorúan épségben tartása nemcsak a kormánynak és parlamentnek kötelessége, de kötelessége a koronás királynak is. Az egész művelt világ szimpátiája kíséri a magyar alkotmány bátor védelmezőinek harcát.

Intőszózat Ausztriából.

Budapest, július 27.

A „Freundenblatt“ mai számában egy névtelen „magyar mágus“ intőszózatot intéz a magyar nemzethez, melyben felhívja a nemzetet, hogy az apostoli király jóindulatát ne igyekezzék magától elidegíteni, mert csakis a király jóindulata mellett várható a válság kedvező elintézése.

rosunkban is. Hiszen a kereskedelem és az ipari áruk árai között nincs, vagy csak alig van különbség.

Az a feminista mozgalom, hogy a család sem zárható ki a kultúrából — az lehet igaz, de erőltetett valami. Ha Amerikában a családok már zongoráznak, az csak az amerikai társadalmi élet elfajulása, mely mindenben a szélsőségeknek hódol, a miiben a művelt világ előtt tetszelgnek. Annyi bizonyos, hogy ott sem általános ez a hóbort.

Mindenesetre furesa, hogy az egyetlenség jelében a család oly kalapokat, oly ruhákat hord, mint urasszonya: mert itt-ott horribilis fizetéseket kapnak a szobalándérok. Mindezt törvény nem szabályozhatja, hanem abba igen is beleszólhat, hogy egy 15–18 éves leány egy 20–25 éves család milyen bért kaphat. Abba is beleszólhat a törvény, hogy a más családját nem szabad elesalogatni, azt is szabályozhatná a törvény, hogy a munkaadónak csak három hónapra mondhat fel a meg nem elégedett szobacsiens, vagy a szakácsnő.

A család mizéria már nem nélkülözheti a reformot. Végre is társadalmi kérdés az asszonyok panasza is. És ha nem is lehetnek megyei és városi közgyűlésekre interpellálni, elvégre a politizáló urak lássák meg már ott is a bajt ahol főznek ugyan, de nem társadalmi és politikai tény, miot a közgyűlési termek urakból álló tanácskozásain.

Végre is, nemcsak a családok, a családok kérdése mizériáját asszonyaink ajkáról hallani, hanem bosszantó is, mert bizony azoknak a szegény asszonyoknak egyéb szórakozásuk is akadna, mint hogy örökké azon tündöjdenek kapok-e családot és ha kapok, vajjon milyen lesz az? Jobb-e mint a másik, vagy százszor rosszabb?

Milyen iskolába adjuk gyermekeinket?

— A szülők figyelmébe. —

Száz meg száz szülő, kinek fia végezte az elemi iskola IV. osztályát töpreng ilyenkor azon a gondolatán, hogy mitévő legyen gyermekével, milyen iskolába járassa, mire taníttassa stb. Fájdalom, de valóság, hogy a legtöbb esetben nem a hajlam és a tehetség, hanem a véletlen körülmények irányítják az életpályáikat.

A szülők kötelessége, hogy felismerjék gyermekeikben a hivatottságot s az araválóságot valamely pályára iránt s hogy aztán ott a választott uton célhoz vezessék.

A szülőnek a felelősségteljes, nehéz feladatában segítségére van a gyermek tanítója, kinek nemcsak tiszte, hogy utbaigazitással, tanácsal szolgáljon. Kiseb helyeken, hol az iskola fajok között nem igen lehet válogatni ez a kérdés még nagyobb fejtörést okoz, mint a nagyobb városokban, ahol az elemi iskolát végzett tanuló a gimnázium, reál-, vagy polgári iskolában folytatja tanulmányait.

Itt mindenki a gimnáziumba adja gyermekét, akár van tehetsége, akár nincs. A legtöbb szülő már előre bizonyosan tudja, hogy ha gyermeke jól tanulna is az esetben sem bírná azt anyagilag 3–4 évnél tovább taníttatni s azért mégis a gimnáziumot választja gyermeke részére, milyen nagy azonban azoknak száma, akiknek sem szellemi, sem anyagi tehetségük nincs s mégis a gimnáziumba tördlnak, ezek pár évi keserves vergődés után „letörnek“ s vagy otthon maradnak és szaporítják a proletárok már is túlságos nagy szímit, vagy polgári iskolába mennek, amikor már teljesen megundorodtak a tanulástól.

Innen van az, hogy a gimnázium alsóbb osztályai rendszeren túlságos népek, míg a felsőbb osztályokban rendszeren 50–70% kal kevesebb tanuló van, ezeknek kár is volt a gimnáziumba menniök, mert egy gyakorlatibb iskolában, milyen sok hasznos és életrevaló dolgot tanulhattak volna az elvesztegetett idő alatt!

De hiába! Társadalmunk dédelgetett kedvence a gimnázium; igaz, van ebben némi része azon előítéletek is, mely a régi intézményt főlébe helyezi az újnak, de valósággal mégis kvalifikációs kiáltásának köszönheti megkülönböztetett elsőlségét. E tekintetben nem veheti föl vele a versenyt semmi nemű más iskola, legkevésbé a polgári, melyről sok szülő úgy vélekedik, hogy fia annak elvégzése után legfeljebb csak iparos lehet. S ebben a „csak“ szócskában nyilatkozik meg a legigazságtalanabb társadalmunk ur előítélete, mert még mindig nem látja be, hogy valameányi életpályák között az iparos és kereskedő viszonylag a legfüggelenebb s az egyedüli, mely vagyonosodáshoz vezet. Évek óta halljuk hangoztatni a napi sajtóban, szakirodalomban egyaránt: neveljünk művelt iparosokat, kereskedőket! S mit tapasztalunk? Nemesak a jobbnóduak, kik a lateiner pályára való készülés hosszú éveit legalább pénzzel győzik, hanem a kisebb hivatások, iparos és kereskedő is nem ritkán szájától vonja meg a falatot s költi fiára, hogy jogászt, orvost neveljen belőle, nem nézve azt, hogy a gimnázium nehéz és gyümölcsötlen latin studiumaival, hány olyan tehetséget tesz tönkre, kikből félannyi idő alatt s kevesebb testet-lelket ölt fáradsággal kitűnő gépész, esztorgályos, mulakatos vagy más jóra való iparos válhatott volna.

Igen rossz szokásunk, hogy a vásott, bár egyébként éles eszű fiut azzal ijesztgetjük, hogy inasnak adjuk. Biz ez nem helyes módja valamely életpályának megkedveltetésének. Aztán meg az ily felfogásban okatlan lelkiessinylés rejlik amaz osztálynak, melynek a társadalom gerincét kellene alkotnia. Már a nagy Széchenyi hangoztatta, hogy hazánk igazi függetlenségét nem közjogi viták, hanem az ország gazdasági emelkedése, közgazdasági föllendülése fogják kivívni. Ez az igazság, bár rég elhangzott ma sem vesztett meggyőző erejéből. De, hogy valóra váltsuk, a társadalmi minél szélesebb rétegeivel kell az ipar és kereskedelem megbeesülését megértetni. Első lépés a cél eléréséhez olyan nemzedéket nevelni, mely az ipari pályára lépve, a mainál műveltebb, tanultabb és hivatásának fontosságát áthatva önérzetesebb legyen. Első sorban tehát az ipar-

ros és kereskedő osztály általános és szakképzett-ségének emelése legyen a főcél, az által. t. i. hogy a pályára lépő ifjak végezzék el, mielőtt a műhelybe lépnének, a polgári iskola osztályait. Ez az iskola tudvaleg éppen erre a célra szerveztetett volt b. e. Csengeri által.

Miképen akarunk mi vámsorompókat fölláttatni, ha nincsenek és nem lesznek művelt iparosaink, akik minden téren képesek az osztrák vagy német iparossal lépést tartani és a versenyt fölvenni.

Arra kell törekednünk, különösen nekünk székelyeknek, — hogy ne csak a szegényebb osztály fiait keressék fel a pályákat, hanem a jobb módú polgárok is iparosnak, kereskedőnek neveljék gyermekeiket. Igaz ugyan — sok szegény fiú töké nélkül is felvitte dolgát eszésségével, ügyességével és találékonyságával, de viszont tagadhatatlan, hogy a legtöbbször szüksége van arra a gyámolásra, melyet bármely iparág megkezdéséhez a pénz nyújt. — Minél öntudatosabb, képzetlenebb, lesz az iparos és kereskedő osztály, ennek arányában fog nőni társadalmi megbecsülése, melynek nem a foglalkozástól, hanem mindig az egyéni műveltségtől kell függenie.

A polgári iskola hivatása azonban koránt sincs kimerítve azzal, midőn működésének egyik céljait az iparos és kereskedő osztály műveltségi színvonalának emelését tűzte maga elé. A polg. iskola IV. o. végzett tanuló folytathatja tanulmányait:

1. A bányaiskolában,
2. hadapródiskolában,
3. iparművészeti iskolában,
4. lehet közeli tisztviselő,
5. tanulhat tovább a középiskolában,
6. mehet mechanikai tanműhelybe,
7. kortérszeti gyűjteményes tanintézetbe,
8. tanítóképzőbe,
9. felsőkereskedelmi iskolába stb. stb.

Szóval az összes gyakorlati pályák nyitva állnak a polgári iskolát végzett tanuló előtt s még az arravaló tanulóknak módjukban van — a gimnáziumba való átléphetés is. Nincs tehát semmi ok arra, hogy a jobb módú, intelligens szülők is teljes bizalommal ne küldhessék fiaikat a polgári iskolába.

Az elmondottak megszívlelése után, ajánljuk különösen a székely szülőknek, hogy a saját és gyermekeik érdekében keressék föl a polgári iskolát.

A kézdívasárhelyi áll. polg. fiúiskolával kapcsolatosan a jövő iskolai évtől kezdve internatus fog szerveztetni, ahol a jó magaviseletű tanulók ingyenes lakást, világítást és fűtést élveznek és gondos felügyeletben részesülnek.

Egész évi ellátásuk 130—140 K.-ba kerül.

E kedvezmények nyújtásával az volna a cél, hogy a szegénybbsorsú és a gyermekéért aggódó szülő is az eddignél jutányosabban, és gondos felügyelet alá helyezhesse el gyermekét.

A Székely Társaságokból.

— A Székely Társaságok Szövetségének közgyűlése Sepsiszentgyörgyön. —

A székely kultur-egyesületnek az eddigi székely kongresszus helyett szövetség alakulva első ilyen közgyűlésüket augusztus 22-én tartják meg Sepsiszentgyörgyön. A gyűlésen részt vesz az OMGE, EMKE és az összes székely társaságok. A szövetség célja a székely kulturális és közgazdasági érdekek megvédése és fejlesztése. Ennek a módjait, az egyes társaságok működésére és az egységes szervezetre vonatkozó kérdéseket fogják megvitatni a közgyűlésen, melynek sorrendje a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja Deák Lajos kir. tanácsos elnök.
2. A szövetségben levő társaságok és testületek képviselőinek igazolása.
3. A központi iroda jelentése a szövetségben levő társaságok (testületek) működésének ismertetésével. Előadó: Máthé József főtitkár.
4. A székely vasutak kiépítésének kérdése. Előadó: Borszék Soma ny. miniszteri osztálytanácsos.
5. Háromszék vármegye piackepés cikkeinek forgalomba hozása. Előadók: Benkő Pál gazd. szaktanáár és Cinádi Lajos igazgató-tanító.
6. A székely kongresszus határozatainak végrehajtása tárgyában előterjesztés. Kapcsolatosan a székelyföldi miniszteri kirendeltség eddigi működésének ismertetése (a kiadott jelentések nyomán). Előadó: dr. Kömősi József szöveg. alelnök.

7. A sepsiszentgyörgyi székely tanítónő képző intézet fejlesztése tárgyában felhatal. javaslat. Előadó: Kardhordó László képezdei tanár.
8. Számadás, költségvetés (a központi iroda véleményével). Előadó: dr. Sárkány Miklós, Szöv. pénztáros.
9. Tisztújítás (a jelölt bizottság véleményével). Előadó: a bizottság elnöke.
10. A jövő évi közgyűlés idejének és helyének megállapítása (az elnökség véleményével).
11. Indítványok tárgyalása. Végül a sepsiszentgyörgyi Székely-Társaság által rendezendő iparkiallítás megtekintése. — A közgyűlés alkalmából több kirándulás tervezetik a közeli fürdőkre, ipartelepekre. Akik azokon részt venni óhajtanak és elszállásolásra is igényt tartanak, f. évi aug. 6-ig jelentkezzenek Véghe Endre főgimn. tanár, bizottsági elnöknel Sepsiszentgyörgy.

Sepsiszentgyörgyre érkezés a budapesti predalei gyorsvonattal aug. 21-én d. u. 4 órakor.

Az elnökség kedvezményes vasuti jegyért folyamodott a szövetségben levő társaságok kiküldött képviselői számára, mit meg is kaptak s a napokban szét is fogják küldeni.

IRODALOM.

„Iparvédelem”. A honi ipar támogatására alakult Magyar Védőegyesület, melynek élén Beniczky Lajos, Pest vármegye alispánja áll hazafias céljainak támogatására „Iparvédelem” cím alatt, Lukács Lipót mérnök, műszaki és közgazdasági szakíró szerkesztésében hivatalos közlönyt alapított, amelynek első száma most hagyta el a sajtót.

Az első lapszám tartalmas bevezető után kegyeletesen emlékezik meg Kossuth Lajos 1844-ben alapított „Országos Védőegylet”-éről, amelynek rövid fennállása alatt elért csodás sikerei buzdították a Magyar Védőegyesület megalapítóit az elejtett zászló kibontására.

Ezt követően egy hosszabb közlemény a tisztességtelen és erőszakos verseny különféle nemzeit és az ezek leküzdésére alkalmas módokat tárgyalja. Ezzel kapcsolatban bemutatja a vásárló közönség tájékoztatására egyedül alkalmas egyesületi „Védőjegy” és „Karakati Védőtábla” rajzát, közli ezek megszerzésének és használatának módjait és végül azoknak a névsorát, akik ezeket már is beszerezték.

A 16 oldal terjedelmű lapoz, mely csak tagoknak jár, az egyesület évi jelentése van mellékelve, ami Dobiecki József ügyvezető igazgató tollát és ügybuzgalmát dicséri. Az lap utolsó oldalait az iparos és kereskedő tagok valóban honi áruinak szakma szerinti csoportosítása tölti be, melyből idővel az egész ország iparát felölelő „Ipari címtár” fog összeállíthatni.

Az új lap első számának változatos tartalma, hazafias hangja és gyakorlati iránya biztató jel arra, hogy a lap sok hasznos szolgálatot fog tenni az egyesületnek és így közvetve a honi iparnak is.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Nyírő Géza, aradi kir. törvényszéki bírót kinevezte a kolozsvári kir. ítélő táblához elnöki titkárrá.

— Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Rácz Aranka, illyefalvi állami elemi iskola helyettes tanítónőt kinevezte ugyanoda rendes tanítónővé. Gratulálunk.

— Lelkész kinevezések. Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök a k. vásárhelyi kántori k. hitközség lelkészévé a minoritarend főnökének ajánlására: Somogyi Gusztáv lugosi segédlelkészt és hitoktatót, segédlelkésszé: Kubicza Viktor ujmisés minorita áldozópapot nevezte ki. Az új lelkész, akit a minoritarend káptalana a lemondott Asbóth Viktor helyébe házifőnöké is megválasztott, tegnap, július 29-én Kézdívasárhelyre meg is érkezett. Az új plebános és házifőnök városunkban nem egészen ismeretlen; több évvel ezelőtt itt működött volt segédlelkészi minőségben; legutóbbi állomáshelyén: Lugoson általános szeretetnek örvendett; hisszük, hogy a hitélet terén ki fejteendő lelkes buzgóságával Kézdívasárhelyen is mihamarabb megnyeri a hívek és társadalmunk becsülését, amihez szívből kívánunk neki szoros érdeket.

— Uj rajztanár. Kézdívasárhelyi Jancsó Mihály, a budapesti m. kir. rajztanárképző volt szor-

galmas hallgatója, városunk szülötte, a múlt napokban tette le Budapesten az országos rajztanárképesítő vizsgálatot igen jó sikerrel, a minnek alapján tanítóképző, polgári és ipari szakiskolákra képesítő rajztanári oklevelet nyert. Gratulálunk.

— A hercegprimás állapota. Vasary Kólos hercegprimás, mint Balatonfüredről jelentik, balatonfüredi tartózkodása alatt teljesen visszanyerte egészségét, úgy, hogy a napokban kijelentette, hogy mivel jól érzi magát, augusztus közepén Budapestre megy s 18-án, a király születésnapján ő tartja az ünnepi misét a Mátyás templomban s a Szent István-napi körmenetet is ő szeretné vezetni. A hercegprimás azt is kijelentette, hogy Budapestről hosszabb tartózkodásra székvárosába, Észtergomba szándékozik menni.

— Képviselőtestületi ülés. Kézdívasárhely város képviselőtestülete július 25-én rendkívüli közgyűlést tartott Dobay János polgármester helyettes elnöke alatt. A csekély számban megjelent képviselők elhatározták, hogy a Keeskső havason szakértőileg megbecsült famennyiség 387 ezer korona kikiáltási árban nyilvános árverésen adassék el; örvendtes tudomásul vették a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének átiratából, hogy a szomszédos Kovászna-, Málbás-, Tusnád-fürdőkre kirándulók vasuti menetdíj kedvezményekben fognak már az idén részesülni s hogy jövőben a fürdőidény alatt Sepsiszentgyörgy — Kézdívasárhely között egy este 10—11 óratájan beérkező újabb vonat fog forgalomba helyezettetni. A menetdíj kedvezmény is bizonyára lendületet fog adni székelyfürdőinknek s bár az esti vonatnak jövő évre kilátásba helyezését is örömmel fogadjuk közönségünk, csupán azt sajnálják velünk együtt igen sokan, hogy miért nem talált módot az Üzletvezetőség arra is hogy pl. már az év augusztus 1-től kezdve közlekedjék a negyedik vonat is?

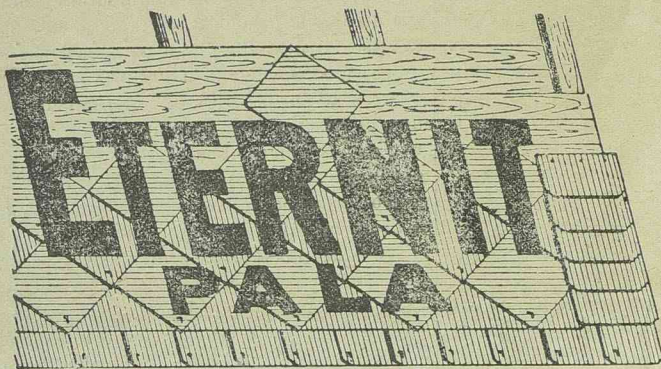
— A székely akcióra való meghívás visszautasítása. Polonyi Géza a kézdí kerület országgyűlési képviselője, a Vörös László kereskedelmi miniszter által kibocsátott meghívást a székely ipari akció ügyében: visszautasította, mert szerinte, a kormány törvénytelen lévén, semmiféle akcióban részt nem vehet. Ugy hírlik, hogy ilyen értelemben fognak eljárni a többi székelyföldi képviselők is.

— Előpatak-fürdőről írják: Még az öreg emberek sem emlékeznek arra, hogy „a régi jó világban” valaha olyan nagy számban jöttek volna össze a fürdővendégek ezen páratlan gyógyhatású hűs székely fürdőn, mint ez idén; megtörténik nap nap után, hogy csak nagy protekcióval és utánjárással jut a vendég lakáshoz, ha arról előre nem gondoskodik. Elég baj, hogy mindenki csak a főszéken akarja a kuráját végezni; Előpatakán évtizedes tapasztalatok szerint az utóidényben a legsebbe időjárás uralkodik. A főszéken nagyszabású élénk, pezsgő fűdő élet uralkodik, az ország minden tájáról, a szomszédos Romániából csak úgy özönlött a közönség ez idén; minden ember talál itt szórakozást, gyógyulást és kellő nyugalmat a fürdő közvetlen környékén elterülő, a rengeteg őserdőbe folytatódó sétányokon. Hogy legujabban a fürdő látogatottsága megháromszorozódott, első sorban a hazai orvosi kar érdeme, mely belátta az itt elért gyógyeredmények révén azt, hogy a források gyógyhatására hívve sokban kiállják a versenyt Karlsbad híres vizsival. A fürdővendégek száma 1000-re rug, a mi a hazai viszonyok között óriási szám.

— A kétszívű ember. Az olaszországi Bartlettóban nemrégiben érdekes esemény történt. Megnősült egy Maggio Giuseppe nevű fiatal ember, miután szép vagyonra, 75.000 lírára tett szert az által, hogy eladta testét a madridi bonetani múzeumnak. Ilyetén ördöghöz méltó szerződés nem ritkaság s ritka csak az összeg, a melyet Giuseppe Maggio a lelkének földi hüvelyéért kapott. Meg is érdemelte azonban, mert valóságos bonetani csoda. A fiatalembernek ugyanis két szíve van: egy a mellének bal s egy a jobb oldalán. A csodát a sorozáson fedezte föl a törzsorvos, de azért basorozta őt katonának. Birta is jóerővel a fáradságot. Megszabadulván, körutazást tett a világon s megvizsgáltatta magát híres orvos-tudósokkal. Végül Madridban a múzeummal szerződést kötött, mely szerint halála esetén holttestét a múzeumnak engedi át 75.000 líráért.

Hirdetések.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

(52. 6. 8.)

Faeladási hirdetmény.

Kézdivásárhely város (Háromszék-vármegye) tulajdonát képező és Lem-hény község határában fekvő „Kees-kés” nevű 17326 k. hold területében szakértői becslés szerint felvett:

56183 drb lucfenyő 65263 m² műfa és 12944 m² tűzifa és hulladéokra becsülve; 73490 drb jegenyefenyő 144036 m² műfa és 69664 m² tűzi és hulladéokra becsülve; továbbá 40680 m² bükk haszonfa felsőbb en-

gedély alapján 1905. év szeptember 20-án délelőtt 9 órakor Kézdivásárhely városházánál írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kiküldési ár 387823 korona azaz Háromszáznegyvenhétzernyolcszázhuszonhárom korona.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kiküldési ár 10 (tíz) %-át bántpénz gyanánt az árverező biztos kezéhez letenni.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz, melyek a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, szintén a fenti összegű bántpénz, vagy ovadékképes papír mellékelendő.

Utó ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek Kézdivásárhely város tanácsánál és a bereczki m. kir. írási erdőgondnokságánál, hol vevő bővebb felvilágosításokat kaphat, bármikor megtekinthetők.

Kézdivásárhely, 1905. július 25-én
(81. 2-3.) **A városi tanács.**

Szám. 2587-905.

Hirdetmény.

Kézdivásárhely város képviselőtestülete a város területének felmérését és lejtérmérését rendelvén el, ezen munkák teljesítésére pályázatot hirdet.

Ajánlatokat a városi tanácshoz címezve: **augusztus 20-ig** kell benyújtani.

Bővebb értesítést a város polgármesterétől lehet nyerni.

Kézdivásárhely, 1905. július 20-án.
A város tanácsa.

Dobay János,
h. polgármester.
(84. 1-2.)

Sz. 1052. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Nyújtód községében létesített nyári menedékháznál ideiglenesen egy ovónői állásnak 60 K. havi fizetés 10 K havi lakbér élvezete mellett való betöltésére pályázatot hirdetek, s felkértem azokat, kik ezen állást elnyerui óhajtják, hogy szabályosan felszerelt kérvényüket ide aug. hó 5-ig adják be. A működési idő ez évben idei szeptember hó 15-ig tart.

Nyújtód, 1905. július hó 20-án.

Incze Balázs
k. jegyző.
(81. 1-1.)

Felhívás.

A fogarasi m. kir. állami ménes osztály parancsnokságánál Alsószombatfalván (Fogarasmegye) idénkint 13-16 éves teljesen ép és erős testalkatu szegénysorsu földműves szülők gyermekei lovászfiúi minőségben, teljes ellátás, ruházat és egyelőre 4 K. havibér mellett — mely évente emelkedik — vétetnek fel. A felvételhez csakis eselőd könyv szükségeseltetik.

Felvételi tájékoztatást érdeklődők díjtalanul küld a ménes osztály parancsnokság.

(82. 2-3.)

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és állmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények dohány-,

cigaretta-, szivar- és névjegy-tárcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, cvikke-
rek, olvasók, borotvák

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészet, papír-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnissokat, hajlított és préselt ületli székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és éjszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek és olcsó árak mellett bocsátok szives rendelkezésre.